

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet samt vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 14 september 2004 en proposition med förslag till lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet samt vissa lagar som har samband med den (RP 138/2004 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Lagmotion

I samband med propositionen har utskottet behandlat

— en lagmotion med förslag till lag om ändring av alkohollagen (LM 34/2004 rd — Mia-petra Kumpula /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 29 april 2004.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet lämnat utlåtanden i saken. Utlåtandena (GrUU 49/2004 rd och FvUU 5/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- äldre regeringssekreterare Tuomo Knuuti, handels- och industriministeriet
- regeringsråd Ismo Tuominen och överinspektör Jari Keinänen, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Leena Vettenranta, justitie-ministeriet
- tillståndsförvaltningschef Anne Aaltonen, inrikesministeriet
- överkommissarie Ari Taipale, polisinrättningen i Helsingfors härad
- jurist Merja Söderström, Finlands Hotel- och Restaurangförbund
- företagsombud Vesa Malila, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- styrelseledamot Liisa Lemmetyinen, Suomen Leirintäalueyhdistys
- jurist Annika Rönni-Sällinen, Servicebranschernas fackförbund — Servicefacket rf.

PROPOSITIONEN OCH LAGMOTIONEN

Propositionen

Lagen ersätter den nuvarande förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser. Reglerna för förplägnadsrörelsers öppettider ändras inte genom lagen. Också bestämmelserna om rätt att välja kunder och om upprätthållande av ordning är i stort sett desamma som tidigare.

Med inkvarteringsverksamhet avses yrkesmässigt tillhandahållande av möblerade rum eller andra inkvarteringslokaler för kunder som behöver tillfällig inkvartering.

Med förplägnadsverksamhet åter avses yrkesmässig servering av mat eller dryck till allmän-

heten för att intas i en livsmedelslokal som avses i hälsoskyddslagen.

En utövare av inkvarteringsverksamhet ansvarar för att det görs en anmälan om resande. Anmälningsskyldigheten gäller inte bara hotell utan också näringsidkare som bedriver gårdsbruksturism eller frukostinkvartering, dem som driver campingplatser och alla andra som yrkesmässigt bedriver inkvarteringsverksamhet. I lagen räknas upp vilka uppgifter som ska ingå i anmälan.

Precis som nu ska en utövare av inkvarteringsverksamhet tillstålla polisen uppgifter om utländska resenärer. Polisen har också rätt att få uppgifter om andra resande. Även gränsbevakningsväsendet, tullverket, räddningsmyndigheterna och hälsoskyddsmyndigheterna kan få

uppgifter om resenärer för att kunna utföra sina uppgifter.

Enligt den föreslagna ändringen i hälsoskyddslagen ska kommunens hälsoskyddsmyndighet underrätta polis- och räddningsmyndigheterna om anmälningar om inkvarteringslokaler och lokaler där förplägnadsrörelse drivs samt om eventuella inspektionsbesök i sådana lokaler. Polis- och räddningsmyndigheterna har rätt att närvara vid inspektioner.

Lagmotionen

I motionen föreslås att de regler för öppettider för förplägnadsrörelser med alkoholutskänkning som för närvarande ingår i förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser lyfts över till alkohollagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Propositionen

Ekonomiutskottet föreslår att förslaget till lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och till lag om ändring av 15 § i hälsoskyddslagen godkänns med utskottets ändringar och att det tredje lagförslaget, lagen om ändring av 1 § i lagen om ordningsvakter, godkänns enligt propositionen.

De nya bestämmelserna gör reglerna för inkvarterings- och förplägnadssektorn enhetliga och förenklar de administrativa procedurerna. Den nya lagen gäller utan undantag all inkvarterings- och förplägnadsverksamhet som bedrivs yrkesmässigt. Det är helt motiverat att reglera detta område på lagnivå, eftersom bestämmelserna gäller saker som tangerar de grundläggande rättigheterna.

I 6 § i den gällande förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser föreskrivs det att inkvarterings- och förplägnadsverksamhet som avses i förordningen ska bedrivas under uppsikt och ledning av en ansvarig föreståndare. Den ansvarige föreståndaren kan vara en enskild

näringsidkare eller någon annan fysisk person. Förordningen anger inte vilka uppgifter den ansvarige föreståndaren har eller vilka de eventuella påföljderna av försummelser är. När det gäller den ansvarige föreståndaren för ett ställe med alkoholservering och dennes ställföreträdare finns det bestämmelser om dem i 21 b § i alkohollagen. Ett serveringsställe ska ha en ansvarig föreståndare och ett tillräckligt antal ställföreträdare för denne, vilka utses av innehavaren av serveringstillståndet. Lagen föreskriver vilka krav som gäller för dem.

I förslaget till lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet finns inte några bestämmelser om ansvariga föreståndare för inkvarterings- och förplägnadsrörelser. Enligt propositionsmotiven beror det på att regleringen inte handlar om tillståndspliktig inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och att det inte heller annars ansetts behövas en ansvarig föreståndare för att övervaka att affärsverksamheten utövas lagenligt.

Utskottet ser ingen anledning till att det i lagen särskilt föreskrivs om ansvariga föreståndare för inkvarterings- och förplägnadsrörelser. I

den nya lagen finns bestämmelser om vilket ansvar och vilka rättigheter de som bedriver inkvarteringsverksamhet har. Inkvarterings- och förplägnadsverksamhet kan bedrivas i många olika former där den ansvariga näringsidkaren kan specificeras. I lagen föreskrivs också om straff för brott mot bestämmelserna om öppettider och försummelse av resandeanmälan. Polisen ges i uppdrag att övervaka att lagen följs.

Utskänkning av alkohol drycker kräver tillstånd. Varken de krav alkohollagstiftningen ställer på den ansvarige föreståndaren för ett serveringsställe eller utskänkningen av alkohol drycker tas upp i detta sammanhang.

Lagmotionen

Utskottet föreslår att lagmotionen om ändring av alkohollagen förkastas. De bestämmelser om öppettiden för utskänkingsrörelser med alkoholutskänkning som motionsställarna föreslår i alkohollagen finns inskrivna i den nya lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet. Lagen ersätter förordningen om inkvarterings- och förplägnadsrörelser, som för närvarande reglerar öppettiderna för förplägnadsrörelser med alkoholutskänkning.

Detaljmotivering

1. Lag om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet

Ändringarna i lagen bygger huvudsakligen på utlåtandena från grundlagsutskottet och förvaltningsutskottet.

1 §. I paragrafen föreskrivs om lagens räckvidd.

Den 1 mars 2006 träder en ny livsmedelslag (23/2006) i kraft. Därför hänvisas i paragrafens 2 mom. 2 punkt och 6 mom. till livsmedelslagen och dess bestämmelser om livsmedelslokaler och förfarandet vid godkännande av dem.

Lagen om sammankomster avses också bli tillämpad på sådana offentliga tillställningar på restauranger som inte hör till restaurangens normala verksamhet eller som arrangeras av någon annan än den som ansvarar för restaurangens

normala verksamhet och separat från den normala verksamheten. En restaurangs normala verksamhet kan finnas angiven till exempel i anmälningar som lämnas till myndigheterna när verksamheten inleds samt i serveringstillstånd enligt alkohollagstiftningen.

Till följd av det ovan sagda har paragrafen kompletterats med ett nytt 4 mom. om att lagen om sammankomster tillämpas på offentliga tillställningar som ordnas i inkvarterings- och förplägnadsrörelser i det fall att tillställningen inte hör till rörelsens normala verksamhet.

4 §. I propositionen finns bestämmelser om anmälan om förlängning av en förplägnadsrörelses öppettider. En förplägnadsrörelse får utifrån anmälan hålla öppet också mellan klockan 2 och 5, om alkohol drycker inte serveras under denna tid. Lagförslaget kräver ingen orsak till förlängning av öppettiden.

Utskottet har i paragrafen skrivit in villkoren för förlängd öppettid. Orsakerna till förlängningen ska uppges i den anmälan om förlängning av öppettid som lämnas in till polisinskrivningen i den härad där förplägnadsrörelsen finns. Ett villkor för förlängd öppettid är att alkohol inte serveras eller dricks under den förlängda tiden. När förplägnadsrörelsen stängs som serveringsställe ska alkohol dryckerna tas undan.

5 §. Paragrafen, som handlar om rätt att välja kunder och tryggnad av ordningen, har kompletterats med en hänvisning till förbudet mot diskriminering i lagen om lika behandling.

6 §. I paragrafen anges vilka uppgifter som ska antecknas i resandeanmälan. Det ska bl.a. anges om inkvarteringen hänför sig till fritid, arbete, möte eller något annat (punkt 7).

Det har ansetts att uppgiften om syftet med inkvarteringen bör bygga på frivillighet, och därför har punkten strukits, och i stället har paragrafen kompletterats med ett nytt 2 mom. med bestämmelser om frivillig anmälan.

Enligt 1 mom. 5 punkten ska i resandeanmälan antecknas numret på resandens resedoku-

ment. I 3 mom. i propositionen står det att detta inte gäller resande som är bosatta i Finland.

Med hänsyn till att passfriheten tillåter nordiska medborgare att komma till Finland utan pass har 3 mom. ändrats så att nordiska medborgare inte behöver uppge numret på sitt resedokument i resandeanmälan.

7 §. I motiven till 7 punkten i föregående paragraf påpekas det att syftet med inkvarteringen är viktig information för statistikföringen, eftersom fritidsresor görs av andra orsaker och till andra resmål än arbets- och mötesresor.

Till 7 §, som har regler för vad uppgifterna om resande och resanderegistret används för, har lagts till, uppgifterna också får användas för att upprätta statistik. Paragrafen har dessutom fått ett nytt 2 mom. om att uppgifterna kan användas för kundservice och direktmarknadsföring, om den resande inte har förbjudit det.

Till följd av att 6 § fått ett nytt 2 mom. har hänvisningen till 6 § 1 mom. i 7 § kompletterats med en hänvisning även till 2 mom.

8 §. Paragrafen innehåller regler för utlämnande av uppgifter om resande till polisen. Enligt 2 mom. har polisen rätt att av en utövare av inkvarteringsverksamhet få uppgifter om också andra resande än utlänningar. Eftersom bestämmelsen är alltför vag har den kompletterats med att polisen har rätt att få uppgifter om resande också i fråga om andra än utlänningar, när detta är nödvändigt för tjänsteuppdragen.

I det nya 2 mom. i 7 § föreskrivs om användning av resandeuppgifter och resanderegister för kundservice och direktmarknadsföring. Lagens 8 § 3 mom. kräver att utövaren av inkvarteringsverksamhet ska förvara resandeanmälningarna och uppgifterna om resande i ett år från den dag då resandeanmälningarna undertecknades. Efter det ska de utplånas. Det kan vara viktigt för en utövare av inkvarteringsrörelse att föra ett kundregister, och därför har utskottet kompletterat 3 mom. med att kravet på utplåning efter ett år inte gäller uppgifter som används för kundservice och direktmarknadsföring utan för dem gäller 29 § i personuppgiftslagen. Den paragrafen sä-

ger att den registeransvarige utan obefogat dröjsmål på eget initiativ eller på yrkande av den registrerade ska rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad.

10 §. Till följd av ändringarna i 6 § har hänvisningen till 6 § 2 mom. i 10 § 2 mom. ändrats till 6 § 3 mom.

13 §. I paragrafen anges straffet för den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot bestämmelserna om skyldighet att göra reseanmälan enligt 6 § 1 mom.

Enligt 6 § 1 mom. ansvarar en utövare av inkvarteringsverksamhet för att det görs en anmälan om resanden.

Utskottet har tydliggjort 13 § 1 mom. 2 punkten såtillvida att straffet gäller den som åsidosätter den i 6 § 1 mom. föreskrivna ansvarsskyldigheten för att resandeanmälan görs.

14 §. Ändring i ett beslut med stöd av denna lag söks hos förvaltningsdomstolen. Ett i denna lag avsett beslut av polisinrättningen om ett högst tre månader långt verksamhetsförbud för viss tid ska iakttas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

För att överklaganderätten inte bara ska bli ett formellt rättsskyddsmedel, har utskottet kompletterat 2 mom. med att besvärsmyndigheten är skyldig att behandla ett ärende som gäller verksamhetsförbud för viss tid i brådskande ordning.

2. Lag om ändring av 15 § i hälsoskyddslagen

Ingressen. Numren i författningssamlingen har ändrats efter de gällande lagarna.

15 §. Regeringen föreslår i propositionen att paragrafen kompletteras med ett nytt 3 mom. med bestämmelser om skyldigheten att göra anmälningar om inkvarteringslokaler och sådana livsmedelslokaler där förplägnadsverksamhet utövas.

I samband med översynen av livsmedelslagstiftningen gjordes också i hälsoskyddslagen en rad ändringar som träder i kraft den 1 mars 2006 (24/2006). Eftersom bestämmelserna om anmälningsförfarandet i fråga om livsmedelslokaler lyfts ut ur hälsoskyddslagen bör också i det nu föreslagna 15 § 3 mom. strykas bestämmelsen om att polisen och räddningsmyndigheterna ska meddelas om sådana livsmedelslokaler där förplägnadsverksamhet utövas och om eventuella inspektionsbesök i sådana lokaler.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan sagda föreslår ekonomiutskottet

att lagförslag 3 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1 och 2 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotion LM 34/2004 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde och definitioner

(1 mom. som i RP)

I denna lag avses med

(1 punkten som i RP)

2) *förplägnadsverksamhet* yrkesmässig servering av mat eller dryck till allmänheten för att avnjutas i en sådan livsmedelslokal som avses i *livsmedelslagen* (23/2006),

(3—10 punkten som i RP)

(3 mom. som i RP)

När det gäller offentliga tillställningar ordnade av inkvarterings- och förplägnadsrörelser tillämpas lagen om sammankomster (530/1999), om tillställningarna inte hör till rörelsens normala verksamhet. (Nytt)

(5 mom. som 4 mom. i RP)

Bestämmelser om skyldighet att göra anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten finns i hälsoskyddslagen (763/1994). Be-

stämmelser om godkännandeförfarandet för livsmedelslokaler finns i livsmedelslagen.

2 och 3 §

(Som i RP)

4 §

Anmälan om förlängning av öppettiden

Om inte något annat följer av 3 § 1 mom. får en förplägnadsrörelse på basis av en anmälan enligt 2 mom. hållas öppen också mellan klockan 2 och 5, *förutsatt att alkoholdrycker inte serveras eller intas i förplägnadsrörelsen under denna tid och en förlängd öppettid är nödvändig med tanke på turisttrafiken, personer på arbetsresa eller i arbete eller av annan grundad anledning. I sin anmälan till polisen om förlängning av öppettiden skall utövaren av förplägnadsverksamhet uppge hur ordningen och säkerheten beaktas i verksamheten.*

En utövare av förplägnadsverksamhet skall senast två veckor före den planerade förlängningen av öppettiden för förplägnadsrörelsen lämna in en skriftlig anmälan till polisinrättningen i det härad inom vars verksamhetsområde rörelsen är belägen. Av anmälan skall framgå

(1 punkten som i RP)

2) den förlängning av öppettiden som avses gälla för förplägnadsrörelsen *och grunderna för förlängningen*,

(3 och 4 punkten som i RP)

(3 och 4 mom. som i RP)

5 §

Rätt att välja kunder och tryggnad av ordningen

En utövare av inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och rörelsens personal har rätt att vägra en person tillträde till rörelsen, om det finns grundad anledning till detta av skäl som hänför sig till upprätthållandet av ordningen eller rörelsens verksamhetsidé. Verksamhetsutövaren och rörelsens personal har också rätt att vägra servera en kund mat eller dryck och vid behov avlägsna honom eller henne, om han eller hon stör andra kunder eller annars orsakar störningar i rörelsen eller inte uppfyller de villkor som ställts för tillträde. *Bestämmelser om förbud mot diskriminering finns i 6 § i lagen om likabehandling (21/2004).*

(2 mom. som i RP)

6 §

Resandeanmälan och uppgifter om resande

En utövare av inkvarteringsverksamhet ansvarar för att det görs en anmälan om resanden (*resandeanmälan*). För resande som deltar i en gruppresa kan det göras gemensam resandeanmälan. Av anmälan skall i fråga om utövaren av inkvarteringsverksamhet framgå firma samt företags- och organisationsnummer och inkvarteringsrörelsens besöksadress. I resandeanmälan

skall följande uppgifter antecknas (*uppgifter om resande*)

(1—4 punkten som i RP)

5) numret på resandens resedokument, *samt*

6) den dag resanden anlände till inkvarteringsrörelsen och den dag han eller hon lämnar inkvarteringsrörelsen, om dagen är känd.

(7 punkten *utesl.*)

Dessutom kan resanden i resandeanmälan uppges om inkvarteringen hänför sig till fritid, arbete, möte eller något annat. (Nytt)

(3 mom. som 2 mom. i RP)

Bestämmelserna i 1 mom. 4 (*utesl.*) punkten gäller inte resande som är bosatta i Finland. *Bestämmelserna i 1 mom. 5 punkten gäller inte nordiska medborgare eller resande som är bosatta i Finland.*

(5 och 6 mom. som 4 och 5 mom. i RP)

7 §

Resanderegister

En utövare av inkvarteringsverksamhet kan med hjälp av automatisk databehandling eller manuellt föra ett register över de uppgifter om resande som avses i 6 § 1 och 2 mom. (*resanderegister*). Uppgifterna om resande och resanderegistret används för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt för att förebygga och utreda brott och för att sammanställa statistik.

En utövare av inkvarteringsverksamhet får använda uppgifter om resande och resanderegister för kundservice och direktmarknadsföring, om den resande inte utnyttjat sin förbuds rätt enligt 30 § i personuppgiftslagen. (Nytt)

8 §

Utlämnande av uppgifter om resande till polisen samt förvaring och utplåning av resandeanmälningar och uppgifter om resande

(1 mom. som i RP)

Polisen har rätt att av utövaren av inkvarteringsverksamhet få uppgifter om resande enligt 6 § 1 mom. också i fråga om andra resande än så-

dana som avses i 1 mom., om de behövs för tjänsteupdrag.

Utövaren av inkvarteringsverksamhet skall förvara resandeanmälningarna och uppgifterna om resande i ett års tid från den dag då resandeanmälningarna undertecknades. Efter det skall de utplånas. I resanderegistret skall uppgifterna om resande förvaras i ett års tid från det att de infördes. Efter det skall de utplånas. *I fråga om utplåning av uppgifter som används för kundservice och direktmarknadsföring tillämpas dock 29 § i personuppgiftslagen.*

9 §
(Som i RP)

10 §

Tillämpning av lagen på dem som driver campingplatser och personer som anländer till campingplatser

(1 mom. som i RP)

Det som i 6 § bestäms om resande, makar och minderåriga barn som följer med resande gäller också personer som i syfte att få inkvartering anländer till områden som avses i 18 § i lagen om friluftsliv. Det som bestäms i 6 § 3 mom. skall tillämpas på motsvarande sätt.

11 och 12 §
(Som i RP)

13 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet (1 punkten som i RP)

2) åsidosätter sitt i 6 § 1 mom. föreskrivna ansvar för att det görs en resandeanmälan

skall, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse mot bestämmelserna om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet dömas till böter.

Bestämmelser om straff för diskriminering finns i 11 § 9 kap. i strafflagen (39/1889). (Nytt)

Bestämmelser om straff för personregisterbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen (utesl.) och för personregisterförseelse i 48 § 2 mom. i personuppgiftslagen.

(4 mom. som 3 mom. i RP)

14 §

Ändringssökande

(1 mom. som i RP)

Ett i denna lag avsett beslut om förbud mot förlängning av öppettiden och verksamhetsförbud för viss tid skall iaktas även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. *Besvärsmyndigheten skall behandla ett ärende som gäller verksamhetsförbud för viss tid i brådskande ordning.*

15 §
(Som i RP)

2.

Lag**om ändring av 15 § i hälsoskyddslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till 15 § i hälsoskyddslagen av den 19 augusti 1994 (763/1994), sådan denna paragraf lyder
delvis ändrad i lagarna (*utesl.*) 1223/2002 och 253/2005, ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande
3 mom. blir 4 mom., som följer:

15 §

*Behandling av anmälan och föreskrifter som
meddelas den anmälningsskyldige*

det härad inom vars verksamhetsområde lokalen
är belägen och räddningsmyndigheten i områ-
det. Polis- och räddningsmyndigheterna har rätt
att närvara när inspektion utförs.

Inkomna anmälningar om inkvarteringsloka-
ler (*utesl.*) samt eventuella inspektionsbesök i
sådana lokaler skall meddelas polisinrättningen i

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 9 februari 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd (delvis)
Sari Essayah /kd
Klaus Hellberg /sd
Reijo Kallio /sd (delvis)
Esko Kiviranta /cent (delvis)
Martti Korhonen /vänst (delvis)
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Seppo Lahtela /cent
Jere Lahti /saml
Jouko Laxell /saml
Klaus Pentti /cent
Antti Rantakangas /cent
Martin Saarikangas /saml
Juhani Sjöblom /saml
Oras Tynkkynen /gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.